Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0516U000844

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-11-2016

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Голік Олег Вікторович
2. Golik Oleh Viktorovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 11-10-2016

Спеціальність за освітою: 7.130108

Місце роботи здобувача: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр"єва

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: 61060, Україна, м. Харків, пр. Московський, 142

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.366.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Московський, 142, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр"єва

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: 61060, Україна, м. Харків, пр. Московський, 142

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Методологічні основи реалізації генетичного потенціалу роду Triticum L. у селекції пшениці ярої

2. Methodological Bases of Realization of the Genetic Potential of the Genus Triticum L. in Spring Wheat Breeding

Реферат/анотація:

1. Об'єкт дослідження: селекція пшениці ярої шляхом міжвидової гібридизації для підвищення повноти реалізації генетичного потенціалу роду Triticum та ефективності створення конкурентоспроможних високоврожайних та високоякісних сортів. Мета: методологічне обґрунтування реалізації генетичного потенціалу роду Triticum та створення на основі нових науково-методичних підходів сортів пшениці ярої адаптованих до умов Лісостепу та Степу України. Методи: загальнонаукові, польовий, вимірювально-ваговий, лабораторний, статистичний. Новизна. Вперше в Україні теоретично обґрунтовано та практично вдосконалено технологію селекційного процесу пшениці ярої на основі міжвидової гібридизації. Визначено закономірності ефективності створення нових ліній пшениці ярої методами віддаленої гібридизації та ефективність створення сортів пшениці полби звичайної ярої з легким вимолотом зерна у поєднанні з іншими цінними господарськими ознаками. Виділено цінні для селекції форми та підвищено їх адаптивність

шляхом розробки способу ідентифікації біотипів та створення промислових сортів гексаплоїдних гомологів сортів пшениці твердої ярої та полби звичайної ярої. Набули подальшого розвитку наукові положення щодо ефективності залучення в селекційний процес пшениці твердої та м'якої, ярих форм T. dicoccum; використання міжвидової гібридизації для покращення генетичного потенціалу пшениці ярої. Результати: Створено 12 сортів пшениці ярої, які внесено до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, три сорті пшениці ярої знаходяться на державному сортовипробуванні, 14 комплексно цінних ліній пшениці ярої зареєстровано в НЦГРРУ. Розроблено чотири способи, з них два використовуються у селекційній програмі пшениці ярої, два способи використовуються з метою покращення харчування населення України, пріоритетність досліджень підтверджено патентами на корисні моделі. Ступінь впровадження: Наукові розробки використано в селекційній програмі та насінництві пшениці ярої зокрема в Інституті рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН, Селекційно-генетичному інституті, Миронівському інституті пшениці ім. В. М. Ремесла НААН, Уманському національному університеті садівництва, а також в навчальному процесі Національних аграрних університетів - Сумського, Білоцерківського, Харківського та Національного університету біоресурсів і природокористування України, а створені сорти впродовж 2009-2015 рр. вирощувались в Україні на площі 400 тис. га, в Харківській області на площі 46 тис. га, і забезпечували урожайність у виробничих умовах до 4,78 т/га. За результатами роботи отримано: 12 авторських свідоцтв на сорти пшениці ярої, чотири патенти на корисні моделі. Сфера впровадження: наукові установи НААН і Міністерства АПП України, вищі навчальні заклади, агроформування АПК України.

2. Object: Spring wheat breeding by interspecies hybridization to improve the genetic potential realization of the Triticum genus and to increase the efficiency of creation of competitive high-yielding top-quality varieties. Objective: Methodological justification of the genetic potential realization of the Triticum genus and creation of spring wheat varieties adapted to the conditions of Forest-steppe and Steppe of Ukraine, basing on novel scientific and methodological approaches. Methods: General scientific, field, measuring and weighing, laboratory, statistical. Novelty: For the first time in Ukraine, the technology of spring wheat breeding based on interspecies hybridization was theoretically rationalized and practically perfected. Efficiency patterns of creation of new spring wheat lines via distant hybridization and the effectiveness of creation of spring emmer varieties with easy threshing combined with other valuable economic characteristics were established. Valuable for breeding forms were distinguished, and their adaptability was increased by developing a method for identifying biotypes and creating industrial varieties of hexaploid homologues of hard spring wheat and spring emmer. Scientific ideas related to the effectiveness of involvement of hard and bread wheats and spring forms of T. dicoccum as well as to use of interspecies hybridization to improve the genetic potential of spring wheat were further developed. Results: Twelve spring wheat varieties that are included in the State Register of Plant Varieties suitable for dissemination in Ukraine have been created; 3 spring wheat varieties are being tested in the state variety trial; 14 holistically valuable lines of spring wheat were registered with NCPGRU. Four methods have been developed, 2 of them are used in a spring wheat breeding program; 2 methods are used to improve sustenance of the Ukrainian population. The priority of studies are confirmed by utility model patents. Degree of Implementation: The research results have been used in breeding programs and spring wheat seed production, in particular at the Plant Production Institute nd. a Vya Yuriev NAAS, Plant Breeding and Genetics Institute, Myronivka Institute of Wheat nd. a VM Remeslo NAAS, Uman National University of Horticulture as well as in the learning process at the National Agrarian Universities - in Sumy, Bila Tserkva and Kharkiv National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. During 2009-2015, varieties, which were grown in Ukraine on the area of 400,000 hectares, in particular, in the Kharkiv region on the area of 46,000 ha, and gave yields up to 4.78 t / ha under production-line conditions, have been created. Basing on the results, 12 authorship certificates on spring wheat varieties and 4 utility model patents were obtained. Scope of Implementation: Scientific institutions of NAAS and the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine, higher educational establishments, agrarian enterprises of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петренкова Віра Павлівна

2. Petrenkova Vira Pavlivna

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тищенко Володимир Миколайович

2. Тищенко Володимир Миколайович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бурденюк-Тарасевич Лариса Антонівна
2. Бурденюк-Тарасевич Лариса Антонівна

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кочмарський Валентин Сергійович
2. Кочмарський Валентин Сергійович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Кириченко Віктор Васильович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні

Кириченко Віктор Васильович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.